

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponentský*

Autorka práce: Tereza Křížová

Název práce: Srovnání mediálního obrazu uprchlíků v letech 2015 a 2022 v České televizi

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Klásková

Oponentka: RNDr. Tereza Freidingerová, Ph.D.

Navržené hodnocení: B-C

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

Milá Terezo, vycházím z předpokladu, že budete dál studovat. Proto je můj posudek podrobný a velmi konkrétní, aby vám mohl být ku prospěchu při psaní dalších prací.

Milá komise, pro účely obhajoby je zásadní má zpětná vazba v bodech 3 a 4. A také náměty do diskuse v bodě 8.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

- Cíl je velmi obecný, ale věcný a práce k jeho naplnění směřuje. „*Cílem práce je tedy odhalit rozdíly či podobnosti mediálního obrazu uprchlíků z obou zmíněných krizí.*“ (Křížová 2023: 14).
- Výzkumná otázka není úplně ideálně formulovaná. Zní: „*Jaké byly rozdíly v mediálním obrazu uprchlíků ve zpravodajství České televize v letech 2015 a 2022?*“ (Křížová 2023: 14). Zaměřuje se na jakost. Tzn., že odpovědi by mělo být spíše jestli jsou velké, malé, nepatrné, nijaké atd. Vaše práce spíše odpovídá na otázku „*V čem se lišil, nebo naopak shodoval mediální obraz...*“
- Struktura je logická, ale práci by prospěla větší kreativita v nadpisech. Nadpisy jako „*Krise roku 2015*“ nebo „*Dílčí závěry*“ se několikrát opakovaly. V analytické části by názvy měly vystihovat fenomén, kterému se bude daná kapitola věnovat.

2. Opírá se autorka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

- Literatury využíváte na BP dostatek, ale orientace na zahraničí zdroje vedle k přehlédnutí textů, které se podobným českých kazuistikám (viz níže). V minulosti vzniklo v Česku na toto téma mnoho skvělých analýz, které byly opomenuté (viz níže), nebo jste je nevytěžila dostatečně (Tkaczyk a kol. 2015), nebo jste na ně nenavázala, nediskutovala s nimi.
- Příklady dalších analýz:
 - o Lebeda, P., Menšíková, V. eds. (2016): [Proč uprchlíci jítí naše emoce? Narativy související s migrací a uprchlictvím v české společnosti a nahlédnutí za ně.](#)
 - o Lokšová, T. (2016): (Ne)přítomní uprchlíci: [Mediální obraz dění v Králikách a na Moldavě.](#)
 - o Pospěch, P., Jurečková, A. (2015): [Migrace bez migrantů? Mediální obraz migrace a jejích aktérů v České republice.](#)
 - o Pospěch, P., Jurečková, A. (2015): [Ve středu pozornosti: Mediální pokrytí tématu migrace v České republice, Estonsku a na Slovensku.](#)

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Koncepty:

- Vámi zvolené koncepty jsou bezesporu nosnou autoritou, nicméně pokud hovoříme o médiích, nepovažují za vhodné opírat se o závěry publikací z roku 1966 nebo 1994. „Klasická“ média prochází zásadní proměnou způsobu komunikace svého obsahu.
 - o Například věta „*Gerbner et al. (1986) dále nazývají televizi novodobým členem rodiny.*“ (Křížová 2023: 6). Opravdu?
 - o Obdobně „*Nebezpečí zde leží zejména v nevědomění jejich [žurnalistů] statusu jako tvůrce příběhů, které mohou mít více verzí. Svět je umístěn do nediskutovatelných úmluv a realit, dostávajíc právo prohlašovat pravdivost na základě vztahu s reálným světem, jehož jsou ovšem pouze zprostředkovatelem.* (Schudson, 1982)“ Jak do tohoto tvrzení zapadají nová média nebo téměř neomezené možnosti vytvářet vlastní mediální obsah na vlastních platformách, aniž bych byla žurnalistka?

Analyzovaná data:

- Analyzujete vzorek pokrývající vždy první týden zmínek o dané události v relaci *Události České televize*. Vzorek zahrnoval pouze reportáže. Z popisu vzorku není jasné, proč byl vyloučený vizuál, který u televizního pokrytí je naprosto stěžejní. A proč byl vyloučený obsah, který nebyl vlastní reportáží (upoutávky, úvodní slovo moderátora*ky). Kladu si otázku, zda vaší analýze nemohlo uniknout něco opravdu zásadního, když vidoereportáž analyzujete pouze na základě transkriptu z newton media.

Metodologie:

- Popis metodologie není zcela uspokojivý. Z práce není jasné, jak probíhala analýza ani jak jste se vzorkem pracovala. Například v závěrech směřujete dohromady výpovědi redaktorů a protagonistů reportáží. Protagonisté nejsou dál kategorizováni. Využívání citací pak působí velmi účelově, jako by byly vybírány extrémní příklady, na kterých je možné jasně demonstrovat váš závěr.
- Nejsem si jistá, jestli byly opravu všechny reportáže kódovány. Myslím si, že kdyby ano, určitě by práci neunikly tyto dva aspekty.
 - o Rámování času – u obou situací mediální sdělení pracovalo s časem úplně jinak. Zatímco v roce 2015 „měli migranti času dost“, v roce 2022 byl čas vnímán jako komodita „a migranti nesměli ztrácet čas“, a to od prvních dní
 - o Výrazně se posunula etika práce redaktorů. Ti začali dbát na volbu výrazů a obrazového materiálu, který má potenciál rozvíjet stereotypní vnímání. V roce 2022 byla vidět najednou tendence pamatovat na bezpečí těch, o kterých informuji. Ctění jejich soukromí.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autorka opírá závěry, k nimž dospěla?

- V práci postrádám vizualizaci výsledků. Pokud mělo dojít ke srovnání dvou období, očekávala bych i kvantifikaci vzorku. Například mi chybí analýza mluvčích (kteří reprezentují nějaký hlas a rámec), témat, emočního zabarvení sdělení, atd. Výsledné schéma, které znázorní nejenom rozdíly, ale i jejich intenzitu, a také překryvy. V práci je tabulka *Příloha č. 4.*, ale ta pouze uvádí identifikované rozdíly. Kdybych šla do důsledku, tak vůbec neodpovídá na vaši jakostní otázku. Nedožíváme se, **jak** se mediální rámování obou situací lišilo a shodovalo.
- V analytické části převážila snaha vměstnat váš vzorek do práce Richerdsona a Wodak (2009) nad vlastní analýzou. Výsledkem je, že jste ve vzorku hledala to, co našli oni.

5. Jsou v práci autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

- Nejsem schopná dát na tuto otázku jednoznačnou odpověď. V teoretické části jsou pasáže, které mohou být skvělou syntetickou prací i skvělou překladatelskou prací. Uvádíte zdroje, ale není zjevné, co je váš text, a co je překlad textu bez přiznání přímé citace. Například věta „*média divákům říkají ne co si mají myslet, ale o čem mají přemýšlet*“ (Křížová 2023: 7) je uvedena bez zdroje. Jedná se o legendární větu politologa Bernada Cohena z roku 1963 „*may not be successful much of the time in telling people what to think, but it is stunningly successful in telling people what to think about*“. Uvést takovou myšlenku bez zdroje je jako podřezávat si pod sebou větév.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Jazyk:

- Věnujete se analýze mediálního obrazu situací spojených s emergentní humanitární migrací do zemí EU v roce 2015 a v roce 2022. Vzhledem k tomu, že se jedná o diskurzivní analýzu a analýzu mediálního rámování těchto dvou událostí, po celou dobu čtení BP jsem si kladla otázku, proč jste zcela nekriticky přejala narativ „krize“ a „uprchlictví“. Namísto neutrálního jazyka. Např. „náhlá situace“, „emergentní situace“ atd. a „lidé na útěku“, „lidé prchající před hrozbou“ nebo k právnímu jazyku „žadatelé o mezinárodní ochranu“, „držitelé dočasné ochrany“. Této stránce vaší práce se věnujete až na stránce 21.
- V práci se objevují obraty, kterým zcela nerozumím.
 - o Za celou svou kariérou jsme se nesetkala s termínem *druh uprchlíka* („čestí obyvatelé rozlišují mezi druhy uprchlíků“ Křížová 2023: 12). **Co to přesně je?**
 - o Co přesně znamená „*ilegální přesouvání uprchlíků*“ (Křížová 2023: 22), resp. **jak tedy vypadá legální přesouvání uprchlíků?**
 - o Na dvou místech vaší práce uvádíte „...v lepším světle, o čemž hovoří Goodman et al. (2017), jelikož pojmenování uprchlík má oproti pojmům migrant, azylant či běželec pozitivnější konotace.“ (Křížová 2023: 25). **Kladu si otázku, jak anglický text mohl rozlišit mezi běžencem a uprchlíkem, když běžec je synonymum uprchlíka, pouze do češtiny přešel z bulharštiny, resp. ruštiny.** Myslím, že spíš došlo k promítnutí vaší osobní interpretace, která ale není přiznaná. K mému úsudku mě vede vaše věta „byly nejčastějším způsobem referování pozitivnějším pojmem uprchlík či negativnějším termínem běželec,“ (Křížová 23: 33), kde bez opory v empirických důkazech rovnou tvrdíte, že *uprchlík* je vnímán méně negativně než *běžec*. Přitom je dost možné, že v reportáži bylo slovo *běžec* použito ze stylistického důvodu a slovo jako takové ani nenabralo negativní konotaci.
- Odkazový aparát je v zásadě podle běžných standardů. Nicméně nezřídka se v textu objevují pasáže, kdy odkazujete k autorům bez určení letopočtu konkrétní publikace.
- Nedostatky grafického materiálu:
 - o Grafy nejsou dostatečně označené. Spíš než *příloha*, by se měly jmenovat *graf*. Z nadpisů není jasné, na co se čtenář dívá. Například chybí informace o celkovém vzorku. Graf musí být informačně samonosný. V grafu nejsou vyznačená období, kterých se týká analýza. Ani není věnována pozornost peakům a interpretaci toho, proč k peaku došlo. Chybí také odkaz na grafy přímo v textu.
 - o Tabulka 4.1 je přejatá formou copy/paste. Vložit do absolventské práce printscreen rozsypaného PDF není profesionální přístup. Standardní postup je tabulku přeložit do jazyka práce, vytvořit jí sama, nadepsat číslem a názvem, který odpovídá obsahu tabulky a jejím pořadí v předložené práci. A v poznámce uvést „převzato z citace včetně stránky“. A nejedná se o přílohu, ale o „Tabulka 1: nadpis“. Čtenáři musí být jasné, proč tam ta tabulka je a k čemu ji bude v dalším čtení potřebovat.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Jiné nedostatky:

- V kapitole 1.2 seznamujete čtenáře se zásadními pojmy, které se k tématu váží. Chybí vysvětlení klíčových pojmů, jako jsou *mezinárodní ochrana*, *dočasná ochrana*, *doplňková ochrana*, *cizinec*. Také chybí teoretické zamyšlení se nad pojmy *nelegální migrant* (neregulární migrant či cizinec bez oprávnění k pobytu) a převzatými slovy z ruštiny/bulharštiny a slovenštiny *běžec* a *utečenec* (vše naleznete například zde [Lidé mezi řádky – příručka o migraci pro \(budoucí\) novináře](#))
- Nemohu souhlasit s touto větou „*Počty migrantů přicházejících do České republiky, potažmo do Československa, byly díky historii oblasti značně omezeny. Češi se tedy s migrací ve větší míře začali setkávat až od devadesátých let minulého století.*“ (Křížová 2023: 19). Jedná se o vžitou *common knowledge*, která neodpovídá skutečnosti. Předrevoluční migrace, v odborné literatuře označovaná jako *socialistické mobility*, rozhodně nebyly nevýznamné. Co bylo jiné, byl mediální narativ. Tehdejší média o desítkách tisíc pracovních migrantů v socialistických podnicích neinformovala jako o migrantech, ale jako o socialistické návštěvě.
- „*V roce 2015 žádalo o azyl v Evropské unii přibližně 1 250 000 migrantů. V České republice z nich žádalo o azyl 1 235, tedy desetina z žadatelů v celé Evropské unii.*“ (Křížová 2023: 13) Opravdu?
- BP škodí absence jazykové korektury. V práci je vysoká chybovost v interpunkcích, což ovlivňuje srozumitelnost textu. Jenom v abstraktu jsem napočítala 5 chybných interpunkcí.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

- Můžete objasnit, co přesně chápete pod pojmem „konceptem migrace“? viz „*Migrace je jeden z konceptů, které doprovázejí lidské bytosti od počátků civilizace.*“ (Křížová 2023: 7)
- Můžete popsat, jak přesně probíhala analýza vašeho vzorku?
- Jak se proměnila skladba protagonistů reportáží v obou sledovaných obdobích? (jaký pohled reprezentovali, jakou měřítkovou úroveň, jaký byl jejich poměr i zastoupení ve sdělení reportáží) Jak výběr těchto mluvčích ovlivnil celkové rámování tématu v daném období?

9. Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému: [] Theses [] Turnitin [] Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly: n/a

Celkové hodnocení práce: Bakalářskou práci považuji za zdařilo, nicméně s připomínkami.
Navrhuji hodnocení B až C.

Datum: 25. 5. 2023

Podpis: